

3. Зінченко І. О. Співучасть у злочині за кримінальним правом України та Англії: порівняльно-правовий аспект / І. О. Зінченко // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Економічна теорія та право. - 2013. - № 3. - С.205-216.

4. Савченко А. В. Основні положення загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн./ А.В. Савченко // Мультимедійний навчальний посібник »Кримінальне право. Загальна частина « [Режим доступу] : http://www.naiu.kiev.ua/books/mnp_krum_pravo_zag/Files/Lekc/T21/T21_P2.html

Підкуп чи неправомірна вигода?

Неміч Ф.Ю., ад'юнкт кафедри кримінального права НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук Семенюк О.О.

Однією із сучасних тенденцій розвитку законодавства України про кримінальну відповідальність є реформування його до європейських стандартів, та проведення антикорупційної політики в Україні, де однією з головних цілей є ефективна боротьба з корупцією. Виконання даної функції також покладено і на правоохоронні органи, що не можливо без чіткого визначення понять, які пов'язані з корупцією, а саме «підкупу» та «неправомірної вигоди».

Підкуп є способом вчинення злочину передбаченого ст.ст. 160, 354, 368³, 368⁴, 370, 386 КК України. Вчинення вказаних діянь посягає на досить широкий спектр суспільних відносин. Це суспільні відносини, що виникають в процесі службової діяльності, в сфері реалізації виборчого права, надання публічних послуг, дотриманні порядку здійснення правосуддя.

В свою чергу у ст.ст. 160, 354, 364, 364¹, 365², 368, 368², 368³, 368⁴, 369, 369², 370 КК України представлено поняття неправомірна вигода. При цьому, ст.ст. 160, 354, 368³, 368⁴, 370 КК України містять, як поняття «підкуп» так і «неправомірна вигода». У цих статтях, співвідношення вказаних понять полягає в тому, що через поняття «неправомірна вигода» розкривається зміст поняття «підкуп».

Під «неправомірною вигодою» законодавець розуміє грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які пропонують, обіцяють, надають або одержують без законних на те підстав. Проте вказане визначення в КК України не є єдиним. В примітці до ст. 160 КК України під поняттям «неправомірна вигода» законодавець розуміє кошти чи інше майно, переваги, пільги, послуги або нематеріальні активи, вартість яких перевищує 3 відсотки розміру мінімальної заробітної плати, які пропонують, обіцяють, надають чи одержують без законних на те підстав. Однак вказане визначення є відмінним від змісту поняття «неправомірна вигода» передбаченого в ст.ст. 368³ та 368⁴ КК України. Відповідно до їх змісту під «неправомірною вигодою» слід розуміти грошові кошти чи інше майно, переваги, пільги, послуги, які перевищують 1,5 неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Викладене свідчить про наявність різного законодавчого підходу до визначення поняття «неправомірна вигода», зокрема у невідповідності її розмірів. Тобто, в КК України існують одночасно декілька видів понять «неправомірної вигоди», що утворює неузгодженості між нормами-дефініціями.

Крім цього, в ст.386 КК України способом вчинення перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку є підкуп. Відповідно до цього виникає питання, який зміст вказаного поняття. Або він отожднюється з поняттям «неправомірна вигода», або ж він потребує окремого визначення. У випадку

якщо під підкупом у ст. 386 КК України ми розуміємо «неправомірну вигоду» то визначення її розміру залишається неоднозначним. Це розмір, який перевищує 3 відсотки розміру мінімальної заробітної плати (ст. 160 ст. КК України) або 1,5 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (ст.ст. 368³ та 368⁴ КК України).

Вважаємо, що подальше існування таких розбіжностей у розумінні досліджуваних понять може призвести до складнощів у правозастосовній діяльності при кваліфікації злочинів способом вчинення яких є «підкуп». Саме тому, видається актуальним є вирішення вищевказаних неоднозначностей. Одним із способів подолання яких є чітке формулювання змісту понять «підкуп» та «неправомірна вигода», а також їх юридичне закріплення.

Суб'єкт злочинів, пов'язаних із сексуальною експлуатацією

Небитов А.А., кандидат юридичних наук, здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права НАВС

Моральність це система соціальних норм, що базується на загальнолюдських цінностях (добро, справедливість, честь, гідність тощо) та регулює поведінку людей у суспільстві. Відтак, посягання на цей об'єкт кримінально-правової охорони заподіює серйозної шкоди основам суспільних відносин.

Однією з найбільш небезпечних груп злочинів проти моральності є протиправні діяння, пов'язані з сексуальною експлуатацією. У КК існує низка суспільно небезпечних діянь, які можна віднести до сексуальної експлуатації особи. Це, насамперед, злочини, пов'язані з використанням певними особами інших осіб з сексуальною метою - надання статевих послуг, участь у створенні порнографічних предметів (ст. 301, 302, 303 КК України).

У теорії кримінального права будь-який злочин, у тому числі ті, що пов'язані із сексуальною експлуатацією, традиційно досліджують крізь призму чотирьох елементів складу злочину - об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта та суб'єктивної сторони. Особливе місце серед цих елементів у злочинах, пов'язаних із сексуальною експлуатацією відводиться суб'єкту злочину. Це фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого відповідно до КК може наставати кримінальна відповідальність (ч. 1 ст. 18 КК України).

Суб'єкт примушування до участі у створенні творів, зображень або інших предметів порнографічного характеру (ст. 301 КК України) загальний. Це фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку. Водночас кримінальна відповідальність за примушування неповнолітніх до участі у створенні таких предметів настає з 18-річного віку.

Суб'єктом створення або утримання місць розпусти і звідництва (ст. 302 КК України) є будь-яка фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку. Водночас суб'єктом злочину, передбаченого ч. 3 ст. 302 КК (вчиненого із залученням неповнолітнього), може бути лише повнолітня особа.

Суб'єктом злочину за ст. 303 КК є фізичні осудні особи, що досягли 16 річного віку. Водночас суб'єктом примушування, втягнення в заняття проституцією або сутенерства по відношенню до неповнолітніх та малолітніх є особа, якій на момент вчинення злочину виповнилося вісімнадцять років. Спеціальним суб'єктом цього злочину у ч. 2 ст. 303 КК є службова особа та особа, від якої потерпілий був у матеріальній чи іншій залежності.